

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
Львів, Ринок Ч. 18. II. ПОВ.
Телефон Редації 248-48
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Кошто: II. K. O. Львів 804.000.
"Валку Чеських Ледіон.
Прага "Діло".
Рукописи не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно 12.00
піврічно 22.00
річно 40.00
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ.
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОР.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ Б-НИ "ДІЛО" В ОБЕМІ 10-15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА оригінальні ФАБРИКА Рот і Рудерфер англійські О Д Я Г І В Львів, Леґіонів 3/. (над кіном Палас

Американські українці протестують перед сигнатарями мінхенського договору проти малярських претенсій до Закарпатської України.

Як подає Українська Пресова Служба з
Нью-Йорку, уповноважені представники украї-
нських організацій в Америці запротестували
раніше перед дипломатичними представника-
ми держав-учасниць конференції в Мінхені,
проти всяких спроб Малярщини збільшувати

свою територію коштом інших народів, зокре-
ма коштом українців.

Це йшло би у розріз з Устійненням у Мінхе-
ні пляном перебудови чехо-словацької респу-
блики на національно-територіальному при-
нципі.

Дальші переговори у Комарні.

Вчорашня конференція в Комарні (Комо-
рні) протягнулася від год. 14. до 16.45.

По завершенні малярської делегації на ма-
лярську сторону, повинна урядовий комітет
на який стверджує, що малярська та словацька
мажоритарна делегація, відбули 10. ч. м. в год. 14.45
конференцію, на якій словацька делегація пред-
ставила своє становище.

В повідомок в год. 9. рано відбулося засі-
данні експертів, обісля в год. 15. обі делегації
визначували переговори.

ЯКІ ЗЕМЛІ ХОТЯТЬ МАЛЯРИ ВІДБРАТИ СЛОВАЧЧИНІ?

Кружляють поголоски, що малярська делега-
ція бажається звороту словацьких просторів,
які лежать на південні від лінії — Девени, Бра-
тисла, Шеред, Нітра, Лосонч, Гельніч, Ко-
мари.

СТАНОВИЩЕ СЛОВАКІВ ДО МАЛЯРСЬКИХ ДОМАГАНЬ.

Не відомо ще досі, на які уступки підле Са-
ломека. На вчорашній конференції словаки
визначили тільки деякі застереження щодо
мажоритарності, але свого становища ще
жодного не спростували. З ходу нарад та
розмов словаки до обговорюваних справ
повідомляють, що вони погоджуються засадничо
визначити малярську територію, на якій маляр-
ська більшість є безсумнівною.

СПРАВА СПИШУ.

Дня 8. ч. м. відбулося в Будапешті засіда-
ння Товариства повстанців спішан; на цьому
засіданні ухвалили рішення, щоб пошлювати
спішан до Малярщини. На зібранні

Українські повстанці намагалися здобути лет. майдан у Києві.

З початку минулої неділі на суботу мешкан-
ці Києва розбійали стрілянину, у місті вибу-
хали бомби. Випалося, що

летунський майдан напад гурт озброє-
них людей, які убили стійкових та на-
магалися опанувати летунський майдан
з літаків. Закадроване військо зве-
ло з напасниками битву — з обох сто-
рін є убиті й ранені.

Як говорять у Києві, цей напад вико-
нав ліві українські повстанці, що
переходять у Київщині.

Після невдачі повстанці відсту-

були прийняті представники німецької мен-
шини.

ТАКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПЛЕБІСЦИТУ НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Кореспондент Райтера доносить з Комар-
на, що крім жалання простору, що лежить
здовж малярського кордону, малярська деле-
гація зажадала плесбіситу на Закарпатті.

МАЛЯРСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ ОЦНІТЬ ДОБРУ ВОЛЮ СЛОВАЧЧИНІ.

Малярська Телеграфічна Агенція ствер-
джує, що переговори в Комарні ідуть у прияз-
ній атмосфері. Потверджує це малярський міні-
стр гр. Телекі, який підкреслив, що приязнь
обох народів утвердилася за час війни та
спільних визвольних змагань. Виявом доброї
волі зі сторони Словаччини було те, що вона
віддала Малярщині дві місцевості. Маляри
вважають це символічною згодою Словаччини
на територіальні уступки.

ПИТАННЯ ПЛЕБІСЦИТУ.

Підчас нарад малярська делегація заявила,
що вона є за самовизначення інших народів,
бо вони самі поступають по думці цієї засади і
це на їх думку кінечне для збереження мира в
Європі. Лиш у випадку цілковитого зреалізу-
вання самовизначення народів, можливий шир-
ший і триваліший мир.

Маляри підкреслюють, що при дальших
переговорах в Комарні уживатимуть тих самих
засад, що при розв'язці судетського питання.
Не можна ще сьогодні передбачити, як залаго-
дять справу стріфи, в якій мав би відбутись
спонтанний плесбісцит.

пили до недалеких лісів; вислано за
ними погоню.

Військова влада скріпила охорону вій-
ськових об'єктів. (АТЕ).

ПРОШІ НА МОГИЛУ ШЕВЧЕНКА ЗАБО- РОНЕНІ.

Нарком внутрішніх справ УССР заборонив
відвідувати Шевченкову могилу. Відвідувати
могили можна лиш за окремим дозволом і в
товаристві комуністичних інструкторів.

Причина заборони мабуть та, що підчас
прош української молоді на могилу Шевченка
уважувано там націоналістичні сховища.
(АТЕ).

ВЕЛИКІ РІДНОШКІЛЬНІ ОСІННІ ВЕЧЕРНИЦІ 15. X. ч. р. В САЛЯХ НАРОДНОГО ДОМУ

Дві польські помилки у справі Закарпаття.

Львів, 11. жовтня 1938.

Не гадимо вже точно, коли це було, але
в усякому разі було це ще тоді, коли австрій-
ські канцлери шукали в Римі охорони перед їх
власними збройовими і політичними віриями у три-
літність ізоляції III. Німеччини у світі та в силу
сітки союзів, що творили версайську систему;
вказуючи на обриси німецько-італійсько-маляр-
сько-польського союзу, писали ми вже тоді на
цьому місці про небезпеку, яка грозить Закар-
патській Україні. При перших візитах і ревіан-
тах на лінії Будапешт-Варшава і Берлін-Варша-
ва вказували ми на Закарпатську Україну, як од-
ну з тем дипломатичних розмов між отими чо-
тирма державами. Зраджувала це проречисто
кампанія тієї частини польської преси, яка
звиряди є "оком і вухом" вул. Вержбової у Вар-
шаві, та яка почала вести апурту пропаганду
спільної границі з Малярщиною, не зважаючи на
голоси обурення всієї польської франко- і чехо-
фільської преси. І коли вибухла над Чехосло-
ваччиною буря, то — признаємося — ми були
сильно затрівожені долею Закарпаття, яку (га-
дали ми) перерішили вже у чотирокутнику
Будпешт-Рим-Берлін-Варшава.

Але так, як і війна має два кінці, так само
і кожна акція, задумана на таку величезну мір-
ку, як справа перебудови Середньої Європи, му-
сить мати свої несподіванки. Очевидно, най-
більшою несподіванкою було в даному випадку,
що та перебудова обійшлась без війни. Але й
поза тим моментом найцікавіше в історії розпо-
ділу ЧСР є те, що на 100% виграла і Німеччина,
яка ще у часі аншлюсу не згадувала про свої
територіальні претенсії до Чехословаччини, і
Польща, яка так само домагалася тільки по-
правки долі своїх земляків на Словаччині. Зате
маляри, які були трагічними реалістами та яких
окидав "нем, нем соған!" був гаслом всієї їх полі-
тики, зискали — боляй покищо — найменше.
Переміг на цілій лінії союз тотальних держав,
скріпила нівь Рим-Берлін, але не здійснились
надії, що їх мали маляри, оперті саме на тому
їхньому союзі. І разом з невдачею малярських
претенсій до Закарпаття не здійснилась поль-
ський плян щодо спільної малярсько-польської
границі. Чому так сталося, де причина цієї не-
вдачі?

Сталося це тому, бо аргументи, що їх вису-
вала пропаганда за спільну малярсько-польську
границю, були для чужинців, головню для іта-
лійців та німців, переконливі. Закарпаття — мо-
валя — є коридором, який викиє Союзи з Серед-
ньою Європою; крізь Закарпаття вплив до сер-
ця середньої Європи більшовицька бібуза, дру-
кована на всіх мовах в Москві; але тією доро-

Український меморіал до польського уряду у справі Закарпаття.

Для 8 жовтня 1938 р. відбулося засідання Екзекутиви Українського Національно-Демократичного Об'єднання у справі Закарпаття.

По віповідних рефератах і обширній дискусії у справі Закарпаття, Екзекутива рішила одностайно вислати до голови Ради Міністрів Ген. з-ра Ф. Славой-Складковського

і міністра закордонних справ полк. П. Бека відповідний меморіал. Для написання меморіалу вибраний окремим комітетом, який його склав 1 жовтня, 10 жовтня, цей меморіал поїхав до обох названих польських державних керівників.

Цей меморіал звучить:

політику характеризував закон міністра Аппонія з 1907 р., що забороняв істнування всяких, навіть початкових, шкіл з мадярською мовою навчання. Значимо, що мадяри становлять — згідно зі списком населення з 1930. р. — ледви 6,8% населення Закарпатської України.

Зріст українського національного руху на Закарпатській Україні допоміг до успішної боротьби з комуністичною агітацією. З натиском підтримуємо, що міжнародна боротьба з комунізмом та її московським осередком є можливою тільки при позисканні для неї цілого українського народу, зокрема його закарпатського відлугу.

Тому, що доля поверх пів мільйонів українців, які живуть на Закарпатській Україні, не може бути байдужа нам, українцям у Польській Державі, вважаємо нашим правом і нашим обов'язком подати Високому Урядові до відома, що весь український народ у Польщі без огляду на віросповідні та партійно-політичні різниці з найбільшою прихильністю та омірчанням бачить, що Польський Уряд підтримує концепцію спільної польсько-мадярської границі, суперечної з ідеєю самовизначення народів. Тимчасом ідея самовизначення народів творить моральну підставу для зміни границь Чехословаччини, яку тепер переносять, і саме застосування цієї засади допоможе польському народові до успішної для нього розв'язки справи Тешинського Шлеська.

Із тих усіх мотивів протиставимося всяким концепціям, які заперечують волю і право закарпатських українців однократно рішати про свою долю, про що маємо шану цим повідомити Високий Уряд.

ПРЕЗИДІЯ
УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-
ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ
(У. Н. Д. О.).

До Уряду Річипосполитої Польської на руки В'ячеслава Голови Ради Міністрів Ген. Ф. Славой-Складковського, відпис В'ячеславу Міністрові Заграницьких Справ Москвові Бекові у Варшаві.

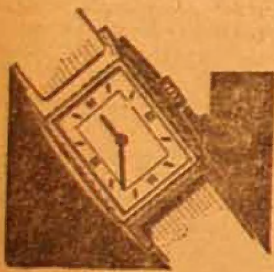
Від деякого часу один поважний відлам польської преси, який звичайно підтримує ладний Уряду, передовсім Міністерства Закордонних Справ, зайняв у справі Закарпатської України, яку в офіційній чеській термінології називають Підкарпатською Руссю, становище суперечне з ідеєю самовизначення, зате займає пропаладою на прилучення Закарпатської України до Мадярщини. До пропаганди такої концепції заангажовано — на жаль — також і державний пропагандистський апарат, залежний безпосередньо від державних чиновників, а саме Польську Телеграфічну Агенцію та Польське Радіо.

Закарпатська Україна — є однією з українських етнічних земель, яку прилучено до чужої національної держави не внаслідок програної війни, але з власної її волі, у здійсненні права самовизначення, яке то право сталося частинною підставою перебудови Європи по світовій війні. Це сталося на підставі таких актів:

Зізд делегатів Національних Рад у Хусті на Закарпатті урочисто прокламував дня 21. січня 1919. р. прилучення Закарпатської України до Західно-Української Народної Республіки зі

столицею у Львові або до Української Народної Республіки зі столицею у Києві. Потім унаслідок програної обох Українських Армій при Окружній Закарпатсько-Українській Національній Раді постановили дня 8. V. 1919. р. прилучитися до Чехословаччини при загарантуванні територіальної автономії, спираючись при тому на висліді плебісциту емігранції закарпатських українців у Злучених Державах Північної Америки, проголошеному у Скентоні Па. IX. XI. 1918. р. Це рішення прокламували делегати Закарпатської України Миронія Конференції у Парижі, а автономію князувало для Закарпатської України влучено до тексту конституції Ч. С. Р.

Чеська влада не додержала добровільно прийнятих зобов'язань щодо територіальної автономії і веда на Закарпатській Україні політику, яка викликувала найбільші застереження українців на цілому світі. А проте слід об'єктивно ствердити, що культурно-національний розвиток українського населення на Закарпатській Україні зробив великий поступ у порівнянні зі станом, який існував на цій землі у часі її приналежності до Мадярщини, якої національну

Кожного вечора пам'ятаємо

накрутити годинник. Також не треба забувати за регулярне чищення зубів. Ввечір це важніше, ніж зранку, бо на зубний осад і рештки їжі, не усунені перед сном є для зубів незвичайно шкідливі і скоро їх псує. Просимо домагатися по власній вподобі, піння тої або піннястої

пасти до зубів

Chlorodont

Югославський парламент розв'язаний.

11. ГРУДНЯ ВІДБУДУТЬСЯ НОВІ ВИБОРИ.

Югославський регенційна рада видала декрет, яким розв'язує парламент (скупштину) та розписує вибори на 11. грудня.

Розв'язаний парламент вибрано ще 6. травня 1938.

Тепер ще важко записувати собі, як поставилися до виборів провідники партій, чи опози-

ція утворить блок. Проурядова партія має вигляд на перемогу.

Реконструкція уряду.

Міністром фіз. виховання став Анте Местрович на місце Марка Буїса; Святослава Годжера замінив міністром без теки.

400 італійських легіонерів відправили з Кадіксу до Неаполя.

В концілок відправили з Кадіксу італійський корабель з 400 легіонерами, які від 18-ох місяців виходили в Іспанію.

Є де перший репатріаційний транспорт італійських легіонерів.

Чотири італійські кораблі виплили до Іспанії по італійських добровольців.

З Неаполі випливають до Кадіксу транспортні кораблі „Лімоні“, „Калібрія“, „Лігуї“ та „Сардинія“, щоб забрати з Іспанії 1000 італ. добровольців.

20. і. м. вони причалять до Неаполі, де будуть позитатити легіонерів.

ТАКОЖ У ЧЕРВОНІЙ ЕСПАНСЬКІЙ АРМІЇ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ЕВАКУАЦІЇ ДОБРОВОЛЬЦІВ.

В бердськимських урядових колах заперечують, що в червоній армії вже скоро пізго-

това до евакуації чужинських добровольців. Чужинців забирають з фронтів частин, розміщують у концентраційних таборах по цілій Каталонії, розбуржують їх та дають їм демобілізаційні документи. На місці чужинців посилають на фронт еспанців.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ЧАСОПИС СТВЕРДЖУЄ, ЩО В ЧЕРВОНІЙ ЕСПАНІ ПАНУЄ ГОЛОД.

„Звєстія“ друкує кореспонденцію з Іспанії, з якої виходить, що блокада побереж'я, якими володіє бердськимський уряд, унеможливає постачання харчів, тому тепер настає там предметів першої необхідності.

При зміні адреси просимо, подавати й стару адресу.

Вісти з Закарпаття.

ПРЕДСТАВНИКИ ЗАКАРПАТТЯ У ПРАЗІ ТА В ЖІЛІНІ.

„Нова Свобода“ з 8. і. м. пише: Делегація Першої Української Народної Ради відвідала у Празі всі закордонні представництва, де з відповідними чиновниками обговорили сучасні відносини на Закарпатті. Представники Української Ради разом з представниками Раді-русифікації відбули довші переговори з міністром Закарпаття, який заявив, що буде міністром лише доти, доки матиме довіру представників Закарпаття. Спільна делегація обох згаданих Рад на запрошення представників словацьких партій поїхала теж до Жіліни, де відбулися спільні наради, на яких поінформовано представників обох Рад про становище Словацької.

Та сама „Нова Свобода“ пише, що в п'ятницю 7-го жовтня делегація Української Народної Ради повернулася до Ужгороду, де в суботу мали відбутися спільні наради обох Рад, щоб зараз таки підготуватися до основних змін на Закарпатті. (Ці зміни — це проголошення окремого уряду Закарпаття. — Ред.).

УКРАЇНСЬКЕ ЗАКАРПАТТЯ НЕ ВТРАТИТЬ НИЧОГО ЗІ СВОЄЇ ТЕРИТОРІЇ.

„Нова Свобода“ в тому самому числі пише: „Зацікавлені у чехословачському питанні держави — згідно з нашими інформаціями — не уважають виказаним порушувати цілість границь, особливою здовж Підкарпаття, значить:

вчин залишатися незмінні. Шого тривати між Словаччиною і нашою Підкарпаттям, то в найближчому часі має знайти спосіб довільного поладнання цього спірного питання".

НА МІСЦЕ НІМЦІВ ПРИХОДЯТЬ ЧЕХИ.

Після відлучення німецьких територій від Чехословаччини з Закарпаття відійшло велике число урядовців німецької національності. На їх місце чеська влада стала присилати урядовців чехів з корінної Чехії, хоча на місці є досить своїх людей, що могли би ці становниці зайняти.

У зв'язку з цим "Нова Свобода" з 8. п. м. у передовій статті пише: "Занекаємо вже тепер Першу Українську Центральну Раду, парламентарних заступників, губернатора й нового міністра для Підкарпаття, щоб вони негайно поробили відповідні кроки, аби наш край не став територією нових урядовців, що не знають нашого краю, нашого народу та його мови".

НЕГАЙНО ТРЕБА ВИРІШИТИ ПИТАННЯ ТЕРИТОРІЇ СХІДНОЇ СЛОВАЧЧИНИ.

П. О. Жмудик пише в "Новій Свободі": "Коли словачи так категорично домагаються від чехів самоуправи зі своїм соймом, то чи можна собі подумати, щоб Слованська Ліга внаслідок цього не перетворилася на міліцію українців Східної Словаччини саме тоді, коли південні частини Підкарпатської Русі загрожені мадярами?"

Двадцять років по українських селах Східної Словаччини денационалізують дітей у слованських школах. На місця учителів призначають виключно словачків, чехів або жидів, а українців переносять до слованських сіл. Те саме з нотаріатами й іншими службовиками та урядовцями, що не знають нашої культури.

Отже негайно треба вирішити питання території Східної Словаччини, заселеної українцями".

РЕДАКТОР ІВАН РОГАЧ НА ВОЛІ.

Крайній суд на нову інтервенцію представників Української Народної Ради випустив члена-редактора "Нової Свободи" Івана Рогача на волю. Редактор Рогач, арештований за своєю промовою на Учителівському Конгресі, перебував у в'язниці 3 тижні.

ВІДЛЮЮТЬ НАЗАД РАДІОПРИЙМАЧІ.

Делегация Української Центральної Народної Ради під проводом ред. Федора Ревая інтервенціювала в урядових чинників у справі радіоприймачів, які влада позбирила від їх власників. Від 6-го жовтня почали в Ужгороді віддавати радіоприймачі назад.

— 0 —

Хто такі міністри Закарпатської України

Прем'єр та міністр освіти Бродій був головою "Автономного Земледільського Союзу" та змагав до автономії Закарпаття. Він по-сод. по званні журналіст.

Міністр усього піклує про здоров'я о. А. Волошин — відомий і заслужений український діяч, директор учительської семінарії.

Міністр комунікації Ю. Ревай активний український діяч, соціалдемократ, посол — по званні учителя.

Міністр справедливості д-р Пішак, з професії адвокат; працює також як журналіст і публіцист.

Міністр внутрішніх справ — сенатор Едмунд Бачинський, член аграрної партії, московського напрямку. Голова відомого Спортивного Товариства "Русь".

Міністр народного господарства д-р С. Фенчик, адвокат, завзятий москвофіл.

— 0 —

Болісний барометер у кістках.

мають артритики і ревматизми, болюно відчувати всілякі зміни погоди. Не потребує безнадійно терпіти, коли ті проми всієї переміни матерії можна позитивно. Завдяки загальному з'ясуванню, "РЕЗОНАНС", що мають позитивний вплив на здоров'я людини. Чи-Шан, розпускають очення класу усуваючи його над-

мід, регулюють перебіг матерії, завдяки чому зникає біль і у терпимих артритиках, ревматизмі і болях істичних. Можна дізнати у всіх містах і державі. Нарбін. Майстер Вольський, Варшава, Злата 11. Власний відділ у Львові.

— 0 —

Десять літ праці Богословської Академії.

СВЯТОЧНА ІНАВГУРАЦІЯ НОВОГО АКАДЕМІЧНОГО РОКУ.

В неділю 9-го жовтня ц. р. відбулася у греко-католицькій Богословській Академії у Львові інавгурація академічного року. Це торжество було зв'язане з іншим, а саме з дескантистим істнування Академії, яку оснував та вів час давній її і дав моральну й матеріальну підтримку митрополит Андрей.

Ціле торжество складалося з трьох частин. Перша — архиєрейська Служба Божа, яку відправив у богословській церкві св. Духа Преосвященний Никита в асистії о. декана Василя Лабін й о. декана Миколи Коирада. У Службі Божій взяв участь професорський збір Академії під проводом о. ректора Йосифа Саліного, студенти Академії та представники наших установ, преси і громадянства. Співав хор богословів під проводом студ. Василя Якубіка.

Після Служби Божої відбулося вшанування діянина Антона Рижика.

Друга частина інавгурації відбулася у спеціально прикрашеній залі Академії. На прикрашеній килимками невеличкій сцені устала по грудях митрополита Андрея серед цвітів, над яким приміщено картину хрещення Русі-України, по боках жовто-блакитні прапори.

В залі зібралися: професорський збір Академії, представники українського світського духовенства і чернечих чинів, представники українських політичних, культурно-освітніх та економічних установ і представники української преси. В перших рядах зайняли місця: Преосвященний Никита, о. митрат д-р Йосиф Саліний, Ігумен ОО. Василія о. Чепіль, Ігумен ОО. Редемитористів о. Давид, през. д-р Кость Левицький і декані поодиноких відділів Академії. Решту залі вповнили богослови.

Після хору псалмів, що співали Чепель-Рижиківський, Бальтазарів, Преосвященний Никита заявив, що митрополит Андрей не міг взяти участі в інавгурації з уваги на стан свого здоров'я, тому переслав листи, яке Преосвященний відчитав.

У тому листі митрополит Андрей підкреслюючи велику вагу нової Богословської Акаде-

мії для Церкви і цілого українського народу, висловив бажання: "нехай Всевисшній дасть нашої Богословській Академії, цій нашій славі і силі, дахатися і сотого ювілею істнування, а в будучому столітті виховати багатьох учених мужів, що присвятили б цілому народові на дорогах всестороннього розвитку до могутньої і славної будучини".

Преосвященний Никита у своїй промові сказав про великі заслуги митрополита Андрея при організації Богословської Академії та про зміцнені виступи Академії на піднесення рівня освіти нашого духовенства. Преосвященний підкреслює і те, що Академія зуміла зав'язати при собі не тільки духовну, але й світську інтелектуальну та не тільки плекає й береже релігійно-національну традицію, але поза своїми мурами аскає в наше життя та працює над українською культурою в християнському дусі.

Після того о. митрат д-р Йосиф Саліний сказав завіт за праці Академії за 1937/38 академічний рік.

У своєму повідомленні о. ректор згадав, що 10-ліття істнування Богословської Академії у Львові збігається з ювілеєм 950-ліття хрещення України і підкреслює оте велике значіння, що його мало для культурного розвитку України заведення християнства.

Щодо Богословської Академії у Львові, то вона має два факультети: теологічний і філософський. Впродовж першого 10-ліття її істнування вивадало в ній 36 професорських сил. Ректором академії за весь час її істнування був о. митрат Р. Саліний, його заступником був о. Мишловський, секретарем о. Дмитро Хомин. Мала Академія 10 семінарів, а статті та розвідки семінаристів друкувалися в різних часописах та журналах. Деякі семінаристи мали свої власні видання. Досі вивала Богословська Академія 21 томів своїх праць, а їх видання коштувало 76,149 злот. В першому своєму 10-літті мала Академія 2718 студентів звичайних і 33 надзвичайних. Абсолютів — 415. Бібліотека Академії складається з 5,939 томів. Фрескен-

Що писало "Піл" 50 років тому.

Пятниця, 12 жовтня (29 вересня) 1888.

ЩОБІН НАС ПОЧУЛИ.

Посол Реманку на всенародному з'їзді у Львові сказав: "Вісім літ минуло від першого з'їзду, першого від другого, а чотири від вісімнадцятих років — в історії руської мови Галичини. Час минуло уже довгий, і час до ба відвізати знову голосом своїм, а не тільки Бесиду, чистим і ясним, як жує того дізна, як окликає християн на молитву. Відвізати ми не треба, щоб нас по-уки як там у столиці від Києва! Правда, ніхто не хотів там руські мови, але це слабо — бо їх мало".

НІМЕЦЬКИЙ ЦІСАР У РИМІ.

Цісар Вільгельм приїхав учора до Риму з 1-го години. На дорізі поситав його народ, котрий праставу, Крісті і багато достоїнств. Приїздом було незвичайно сородене. Оби монархи поїхалися аж чотири рази. Під час поїзду кулішки вили на обох монархів з незвичайних ситуацій, що рівнялися майже якби демонстрації. Влі кулі були свистали прикрашені, з військ обступили монархів цвітами. Приїздом до п'яти, поїхали оба монархи на баліони, а народ вивав їх окликав без кінця. Вечором було ціле місто ілюмінане.

ція в науковій роботі Академії майже така сама, як в науковій роботі Т-а й Т. Шевченка При Академії є музей, що має понад 1,300 експонатів. Представники Академії брали участь у різних наукових з'їздах. В акад. р. 1937/38 мала Академія 61 абсолютів.

Третьою частиною інавгурації був мисл проф. д-ра Івана Крип'якевича про Володимира Великого, в якому наш історик представив його великого князя як збирача української землі, як великого політика і реформатора в особливі підкреслює вагу його великого хрещення України.

На закінчення інавгурації відспівано національний гимн.

Протималярська українська авдіція з Києва

Авдіція українською мовою з відомої висильної станції в понеділок 10. п. м. а год 7.45 веч. зробила милу несподіванку всім тим, які землякам, які спершу ставилися до цієї авдіції з застереженням. До вчорашньої авдіції не можна мати ніяких застережень — ми йшли цілком по тій лінії, яку зайняли від рошлого дня закарпатського конфлікту. "Діло", ображуючись тоді на несправжні заклики деяких наших аж надто пафосних патріотів.

Вчорашня відомська авдіція гострою солами зверталася проти малярських претензій до Закарпатської України та проти злочинів і денденційних вісток про комуни на Закарпатті, які, мовляв, звільнили той край шовби шовкителі-маляри. Одну і другу тезу референт тримав на низькому рівні, а цифрові дані Авдіції брала вже під увагу новосторожний ряд Закарпатської України. Витала зявляється Закарпаття як посту на шляху до інавгурації здійснення національних ідеалів закарпатської України і заповідала тільки боротьбу на шляху українізації закарпатського уряду. Зявляється авдіції не було ніяких несподіванок і авдіції вона не була спрямована проти деяких нот з чехами та словачками.

Витавмо цей правдивий зворот у дусі до Закарпатської України наших земляків еміграції. Вони певне мають крапі під еміграції про настрої тих чужинських людей, які там стрічаються, але не мають тих людей, які відомі нам тут, що живуть в Україні і тих усіх чинників, що в Україні малярські ревізіоністичні заклики. Тут було було до такого жалюгідного істнування закарпатської України з кошиком ревізіоністичних полемізацій, міркувань, але в добром відчутті авдіції Мислю надію, що цей ініціативний настрій минулого і що з усієї тієї внутрішньої потреби на чужині який український ініціативний та координуючий орган, який потребує мати ніякої шумної назви, який повинен координувати акцію різних громадських чинників у краю і на чужині в періодичних лінах, щоб одні дружим не ступали на чужині. До цієї теми ще вернемося.

Батьки і діти під Прапор "Посвята"

Сторінка без політики.

Від пращі до „грубої Берти“.

Артилерія — зброя, що рішає про перемогу.

Артилерія — це без сумніву зброя вроджених вождів та найталановитіша зброя цілих століть. Вона рішає про перемогу, остання сходиться з поля бою та хоромить барабаним вогнем відворот своїх частин.

Цікаво перебіг історії цієї зброї, яку започаткував примітивний лук, а ця зброя далі до кінця у безупинному удосконаленні. Теперішня, здається вже досконала, з уваги на цілісність та засяг стрілу гармати — це все ще не останнє слово в історії розвитку артилерії.

Історія артилерії почала творитися вже від тієї хвилини, коли у голові примітивного чоловіка зродилася думка, що про перемогу рішає не тільки сила м'язів. Згодом, коли люди вже будували великі городища, людина видумала великі метавки, щоб розбивати каміні та дерев'яні укріплення. Ця примітивна артилерія, як грізна офензивна зброя, повстала ще коло 1000 років перед Христом. Метавки — це величезні, збудовані з дерева машини, що викидали силою скручених шнурів метали на доволі велику віддачу великі відломки каміня. Такі машини, відповідно удосконалені, мали рішальний голос при облозі твердинь до кінця 13. ст.

Перші гармати.

По винаході стрільного пороху Шварцом у 1313 році, повстали перші „гармати“ на лад „стрілби“. „Стрілби“ це були рури мізерної витривалості, смішно малого засягу та цілісності стріли. Отже перші гармати, це були великі рури, що їх набидали порохом і кулею. Таких гармат уживали на те, щоб зробити вислім у мурі. Однак багато труду та праці вимагало устаткування гармати під відповідним кутом, стрілянина завязане було з великою небезпечкою. Смішне, що така „гармата“ більше шкоди накопила часом своїм воїнам, як ворогам.

Розвиток гарматної техніки.

14-ий вік був часом розвитку артилерії. Тоді почали вже вилити дула з бронзи, а то й викувати з заліза. На годину можна було вже один раз вистріляти. В тім часі будують також перші гармати з механізмом підняття. Франція мала вже 5 тисяч гармат різного калібру. Вивернувшись дула пізнало його глад-

кість та одночасно цілісність. У 1529 році будують німці гармати з довгим на 5 м. дулом, що важать 15 тон, Франція у 1592 р. має вже гармату довгу на 5 м. Опісля будують Росія гармату, що важить 30 тон. Цей величезний не придався на ніщо, з уваги на транспортівні труднощі. Цю гармату називали „шар-пушкою“.

У половині XVII. ст. шведський король Карло послуговується успішно артилерією, завдяки застосуванню легких гармат. Він набирав теж гавбиці вибуховими стрільнями й це були перші гранати. Такий стан утримувався до половини XIX століття.

Артилерія в історії України.

В історії українського війська артилерія відіграла доволі видатну роль. Козаки по мистецтві послуговувалися „пушками“ та гавбицями, а на Січі було чимало гармат для її оборони. Головно послуговувалися вони гарматами при обороні таборів, як от під Хотиним, а навіть у морських боях стріляли вони з малих „пушок“. Під Жовтими Водами здобув Хмельницький від поляків чимало гармат. А вже всі знаємо, яку велику роль відіграла артилерія у наших визвольних змаганнях.

Артилерія в офензиві.

Автім удосконалення артилерії шло в Європі шаленим темпом. Наполеон будую гавбиці 8—11 палив, що мають 5 км. досягу та швидкість стріляна 320 м. на секунду. В 1808 р. вперше вживають англієць шрапнелі, себто стрілен, що експлодують у повітрі; винайшов їх старшина Шрапнел. Про перемогу німців у 1871 р. рішили винайдені ними гармати, що їх набидали заду. По російсько-турецькій війні приходять нові удосконалення, що ставлять артилерію на нинішній її рівень. Світова війна potwierдила лиш велике значіння артилерії. Про преекзистенцію будови гармат свідчить найвизначніша слава німецька гармата т. зв. „груба Берта“. Дуже мало знаємо про найновіші роди артилерійської зброї, бо генеральні штаби всіх держав пильно добувають про свої військові тайни. В кожнім разі модерна воєнна техніка довела вже до цього, що з гармати можна стріляти із авіаційного схову, натиснувши лиш гудик електричного проводу. Є теж різного роду швидкостріляні гармати.

**Зриваю
З ВАМИ
ПАНІ НИКОТИНА**

**і ВІД НИНІ КУРЮ
на тютюнах**

КАЛИНА

Футбольні судді поліціантами

Італійські органи влади, які хотіли боротися з акадтуриєю на футбольних гризах та з брутальністю спортсменів, видали доручення у справах виконувати спортивними суддями, зокрема футбольними, їх урядовими. Отже на підставі цих нових доручень судді виконувати теж будуть підчас судування чинність поліціантів. Тож як урядові безпеки мають такі самі компетенції, що поліція. Вони можуть інтervenувати підчас гри на гриші, пинуть

відтак повідомлення до влади, або дають навіть наказ арештувати винуватців. Судді мають теж право інтervenувати підчас невідповідної поведінки публіки.

Чи італійські судді матимуть теж право вжити своєї влади, коли під їх адресою публіка кричати славне „судам каліш“ та інші, цього роду епітети, італійські чиновники не дають.

Продукти: МЕБЛІВ, ТОВАРІВ,
МЕЖМІСЛОВІВ ТРАНСПОРТИ СА-
МОХОДАМИ, магазини, ін-
касо. Фіхова обслуга, МЕБЛІВ
ВОЗИ. 2103 1-8

Спеціалізовано-перевозова кооператива

ГАРМА

Львів, Потоцького 11 а. Телеф.: 111-21.

Нема доброго снідання
без кава з цикорієм

Л У Н А

— яку виробляє єдина —
українська ктпер. фабрика

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

Летун Даладіє.

По історичному леті Даладіє до Мінска почали появлятися у французькій пресі відомості на тему того лету, авіадоті про Даладіє та про летуна, який летів із французьким проміром до Мінска.

Тим летуном був старий воєнний лету, шеф французького товариства повітряної комунікації „Айр Франс“ Гастон Дюрмон. Дюрмон здобув підчас світової війни багато медаль та відзначень за свою відвагу та героїзм. У 1932 р. дістав він хрест Почесної Лей за заслуги в ділянці розвитку цивільного летуства. Як летун комунікаційного товариства Дюрмон перелетів 1.804.000 км. Цей рекорд він перелетів у часі 10.950 годін. У той час перебував він чимало небезпечних та поганих моментів. У багатьох ситуаціях виритувала його скава доля або його незвичайна проворність.

Лет із Даладіє був п'ятим із чотирьох летів у теперішній французький преміером. Дюрмон оповідає, що у поворотній дорозі з Мінска вдалося йому при добрій погоді встигнути майже в польовій лінії і преміер, стоїмий великими конференціями, спав майже цілу ніч на подорож.

Замок Віл'яма Дж лету

Цими днями будуть у стейті Кемпекетт продавати на ліценції замок і наземну залізничну дорогу до цього замку. Це власність графа Віл'яма Дж лету, що саме помер, він прославився відтворенням ролі Шерлока Гольмса.

Замок вибудували 15 років тому на острові Кемпекетт. Через прекрасний парк, що займає 115 акрів простору, веде мініатюрна залізнична дорога, правдиве „чудо“ ілюмінативних штук.

Дж лету часто гостив у себе величезні біли й найбільшою його віхою було возити лізничною своїх гостей. Він сказав їм, як легкої вагончики, сам був машиністом і так чи то вони по мостах та через різкі тунелі.

Виконавців завішаних артиста гудки були одна точка в цій завішанні: „Я буду вважати вас своїми короткими, як по моїй смерті мій дім та моя залізна дорога моя мистецька галерія та інші зброя повинні бути у руки якомусь багатому чоловіку, який не зуміє оцінити їх справжньої вартості.“

ВЕСЕЛІ

ЗЛОС

— Петро приніс мені саме яку я хотів.

— Так він це дуже радо робить.

ЛИШ ТАК ВИГЛЯДАЄ

— Чоловіче алек ти дурі?

— Буйда! Воно лиш так виглядає. Як ви уобразили трохи звузилося.

ЛАГДНИЙ ПЕС.

— Ні, не бігте! Мій пес такий лагідний, що їсть із руки.

— Ну, мені то він хотів їсти з руки.

НЕ МАЄ РАДИ.

— Ви є вегетеріанцем, не їсте ж м'яса? — каже лікар щож я вам, чоловіче, м'яса я їм чималку попозити.

Готується телеграма Гетьману П. Скоропадському.

Гетьман Павло Скоропадський, який перебуває у Берліні, вислав до уряду Закарпатської

України телеграму зі щирими побажаннями швидких успіхів.

Югословянський офіційно проти мадярських зазіхань на Закарпатську Україну.

Білгородський щоденник „Време“, орган югославянського міністерства закорд. справ, виступає проти мадярських претензій до Закарпатської України. Населення цього

краю не хоче вертатися під мадярське панування, яке лишило сумні спомини. Закарпатські українці закликають свої права в союзі з чехами і словаками.

Авас про польські домагання єврейського кордону з Мадящиною

СТАНОВИЩЕ НІМЕЧЧИННИ ДО АВТОНОМІЧНОЇ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ДЕРЖАВИ У НАСВІТЛЕННІ ФРАНЦУСЬКОГО ЩОДЕННИКА.

Авас в одній з телеграм обговорює становище Польщі до питання Закарпаття та стверджує:

„Автономія, а зокрема незалежність Закарпатської України (в оригіналі: Підкарпатська Русь) — це грізна небезпека для Польщі і її кількома мільонами українців. Тому Варшава хоче, щоб Закарпатська Україна знаходилася у межах Мадящини“.

Обговорюючи переговори у Комарні „Пари Суар“ висловлює погляд, що спільний польсько-мадярський кордон був би перегородкою німецькій експансії на схід. Тому годі дивуватися, що Німеччина, яка первісно підтримувала мадярсько-польські претензії, неохоче дивиться тепер на дальший розвиток подій та змінила становище до питання державної приналежності Закарпаття.

Українсько-мадярська боротьба в етері

Мадярські радіостанції в пропагандивних цілях накидуються на уряд Закарпатської України, який буди́мо не має права промовляти в імені населення, бо не походить з виборів. Кошицьке радіо опрокидає ці заміти, до-

казує, що новий уряд є справжнім представником народу та радить мадярам більше зацікавитися своїми власними неупорядкованими справами.

Німеччина піде на уступки супроти Праги, не буде плебісциту в Судетах?

ПАТ подає з Берліна: Міжнародна комісія, викликана мінхенською конференцією, після першого наради у минулий четвер, буде від нього продовжити наради в Берліні.

Вчора прибув з Праги до Берліна посол Чехії, що належить до комісії від чеського уряду. Підчас перерви в нарадах комісії, відбулися між німецькою та чеською делегацією безпосередні розмови, що торкалися між іншим справи окупації 5-ої смуги. Правдоподібно, німці пішли на уступки чехам та зрештували з окупації околиць Пільзни. Німеччина бажає в цей спосіб прискорити наладнання відносин між обома

державами та приготувати підложжя майбутньої співпраці.

Кружляють поголоски, що обі сторони готові зрезигнувати з плебісциту та погодити справу компромісово.

В такому випадку посередництво міжнародної комісії було б безпредметне, бо остаточне погодження конфліктів, зв'язаних зі зміною чесько-німецького кордону, наступило би в дорізі безпосередніх перотрактатцій.

Справа ця сьогодні ще може вняснитись, коли міжнародна комісія наново розпочне наради.

Чеський уряд звільняє вояк в-німців.

Чеська рада міністрів рішила звільнити з армії громадян німецької національності, що служили як професійні вояки, а тепер виявили бажання вступити в армію.

Рішення ради міністрів торкається також до громадян, які — як це передбачує закон — висловилися за іншою національною приналежністю.

Відготовляють виїзд „БРИТАЙСЬКОГО ЛЕГІОНУ“ ДО ЧЕХОСЛОВАЧЧИННИ.

З Лондону виїде до Праги делегація „Британського легіону“, аложена з трьох осіб. Вони мають перевести підготову до приїзду 1250

членів „легіону“ (давніх вояків), що має берегти ладу підчас плебісциту.

СОВІТСЬКА ПРЕСА АТАКУЄ „ФАШИСТІВ-СЬКИЙ“ УРЯД ГЕН. СІРОВОГО.

„Правда“ та „Ізвестія“ завзято атакують теперішній праский уряд, називаючи його „фашистським“; зокрема накидуються вони на мін. Хвальковського.

Як говорять у Москві, з Праги відклинуть совітського посла Александровського, який є тим, від коли заключено чесько-совітський пакт.

Люди, що мають хронічне щастя.

Для найбільш популярна приповідка це та, що щастя — це доля. З другого боку математики твердять, що існує рахунок імовірності в тому, який випадок чисел, яка полягає на тому, що при кожній кістці більшу кількість разів, ніж меншу, виходить згідно з певною засадою. Згідно з цією теорією велика кількість випадків, що хто довго грає на азартних іграх, тоді як той, що виграв уже раз, має менше шансів виграти ще раз, має менше шансів виграти ще раз. Це означає тільки те, що теорія. Зате практика показує, що дуже часто лось робить несподіванку. Урядові лотерейного монополю знають, що лось робить несподіванку, який звичайно постійно виграє при лотерейних виграшах, де дістає великі суми. На виграш мігало багато.

Найбільша його вигра була 20.000 зол., зате, не було від багатьох лотерей, щоб у кожній класі не виграють хоч парусот золотих.

Той чоловік, якого щастя просто переслідує, є в професії лікарем, але не практикує і поспівився природничим наукам. Не треба додавати, що має постійно цілі лось, бо — як говорить — не має наміру ділитися з кимнебудь своїм щастям. Ще цікавіше, що не вибирає спеціально чисел лось, але навгад бере лось, які йому дає колектор.

Всі, що його знають цікаві, чи при найближньому тягненні, яке починається для 19-го ц. м., знову виграє. Одне з них свого певний.

Крім цього лікаря є ще багато гравців, яким подобно сприймає щастя, одначе ніхто не досягнув такого рекорду, де кожне тягнення приносить виграш.

РЕЧИНЕ ТЯГНЕННЯ

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ

Листівка вистачає на заповнення

1/2 лосьу клясової лотерії коштує

10 зол.

Просимо не грати з заповненням.

П. К. О. ч. 570222

Тягнення вже 19. жовтня.

Банковий Дім Шітц і Хаєс

Львів, пл. Мар. Ясєна 7 (в г. Коперника)

Ультимат арабів до палестинських жидів.

КОМІТЕТ ОБОРОНИ ПАЛЕСТИНИ ПОГРОЖУЄ ЖИДІВСЬКИМИ ПОГРОМАМИ У ВСІХ СХІДНИХ КРАЯХ.

Комітет оборони Палестини вислав в понеділок телеграфічно ультимат до голови сіоністичної федерації та до жидівської агенції. Телеграму підписав провідник комітету оборони Палестини Набіла ель Азама.

Зміст її ось такий:

„Ваше становище стягне на вас і на всіх жидів на Сході найбільший з погромів, які досі знає історія.“

Араби, хочби навіть самі мали бути зовсім знищені, не дозволять вам на те, щоб ви закріпились у Палестині та утворили там свою національну більшість. Вони не допустять до цього, не вважаючи на те, що це могло б їх коштувати. Ви і ваш нарід, розсіяні по цілій землі, повинні врятувати життя частині вашого народу, що мешкає в Палестині та в інших східних краях.

Не творіть самі обставини, що стягнули б на ваш нарід нещастя. Вдовольтеся тим, що ми залишимо при житті тих з ваших земляків, які вже мешкають у Палестині. Це вже велике щастя для вас. Дозвольте арабам, щоб вони трактували вас у своїм краю так, як Омар трактував мешканців Палестини.

Якщо Велика Британія розпочала війну, щоб оборонити вас у Палестині, не могла б і так оборонити вас у всіх арабських краях і на цілій Сході“.

Ця телеграма, як зазначає агенція Аваса, викликала велике порушення в жидівських колах Єрусалиму.

По широкому світі.

Латвійська делегація приїхала до Варшави на переговори у справі польсько-латвійського еміграційного договору.

Швайцарія та Німеччина перевели ректифікацію кордону, що обіймає 5.000 квадратних метрів простору.

Німецька влада заперечила поголоску про арештування кард. Ініцера. Перед його палату поставили сторожу, щоб забезпечити його перед маніфестантами.

Курдійського провідника Гаджа Рашіда застрілив хтось на одній з вулиць Дамаску..

ЗАЛІЗНИЙ ОБРУЧ ЯПОНСЬКИХ ВІЙСЬК ЗАТІСНЮЄТЬСЯ ДОКРУТИ ГАНКАВ.

Домей повідомляє з Токіо, що японські війська заняли в понеділок вранці місцевість Сін'яно — важкий стратегічний вузол, що лежить недалеко залізничної лінії Пекін—Ганкав.

Японська флота, що оперує тепер на ріці Янтсе, постійно посувається в напрямі Ганкава. Тепер знаходиться вона недалеко від Ганкава, що віддалений від Ганкава ледь 50 км. За минулий день японські кораблі посунулися 15 миль наперед та здобули твердиню Кічову.

Райтер подає, що по довгій, майже місячній бою, японці заняли Яйковай.

ПАНІСЛЯМСЬКИЙ МІЖПАРЛЯМЕНТАРНИЙ КОНГРЕС У КАІРІ.

На всеумудманському конгресі в Каїрі видвижено різні проекти розв'язки палестинського питання.

Пави сирійської делегації, яку буди́мо запробував вел. муфті Єрусалиму, відкинуто. Делегація Іраку відкинула проект об'єднання Палестини зі Сирією.

Через „Прогрес“ — до Воскресення! Ставимо під прапор „Прогресу“! Не жальмо для неї ні проані, ні гроша!

СЛДСТРО.

— В Т-и «Молода» 2. четверть
четверть 12. и. и. год. 2. «Молода»
Топольнянского и. и. «Молода»
сегоднешней «Европа». Вступил
наших наших гостей.

— Великі різношкілі вечорини відбулися в суботу 15. ц. м. в усіх салях Народного Дому при вул. Рутівського ч. 22. Хто не дістав запрошення, може дістати його та білет у квітарті „Рідної Школи“, вул. Скитуська 20, або перед початком забави при касі. Буфет під управою пані. Музика п. Яблонського.

— Д-р Роман Копач ові як лікар недуг внутрішніх і жіночих у Володимирі Волинським, вул. Піасудського 94.

— Т-во „Просвіта“ замість вінка на могилу б. п. Володимира Левинського (Василя Лукича), почесного члена Т-ва „Просвіта“, зложило 20 зол. на допомогу українській молоді.

— Пропагандивні сходини для учителів всеукраїнських шкіл м. Львова організує Ліга охорони шкільної освіти у неділю 16. ц. м. в год. 12-й влоудне в селі Хліборобської Палати при вул. Коперника ч. 20.

— Ревізія й арештування. Поліція в Камінці Струмилівській перевела ревізію в тамошнього лікаря д-ра Івана Лемішки та о. Ванчицького, пароху Стрептова, яких опісля арештували. Причини арештування не відома.

— За богослуження перед символічною демонстрацією, на якій була стрілецька шапка, що його направила 1. листопада м. р. о. Іван Іванчук, парох Струмилівський, відбулася проти нього розправа перед судом у Львові. Суд засудив о. Іванчука на грошову кару 250 зол. і на заплату судових коштів.

— Самоходова катастрофа трапилася в селі Пилипичів пов. Перемишль, де самохід з Перемишля наїхав на закруті дороги на селянський двір. Наслідки удару були страшні. Коні сильно ранені, авто ушкоджене. Сім осіб, які їхали фірою, важко ранені. Ведуть слідство.

— „Ляоне польські добитки“ — під таким наголовком помістив „Век Нови“ з 6. ц. м. новинку про пожежі будинків поляків у Дрогобиччині. І за „Векон“ повторили цю новинку інші польські часописи. Патрістично настроєний кореспондент недвозначно вказує винуватця за пожежі, що всі пошкодовані є „народовосвітні польські“.

— Три дні по цій новинці вибухли емоції в Гаях Нижніх чотири пожежі, але будинків українських селян у різних місцях. Поліція вдалася приловити. Ним є Ян Тетіх з сусіднього села Рівного і він по арештуванні признався до підпалу тих „польських добитків“ та ще інших, непольських. Цікаво чи напичте тепер їх „сп.“, що „ляоне українські добитки“ і що Тетіх є член „охотничей стражи пожежарней з району Зайоніку Стжелещого в Рувнем“?

— 60% католиків і 40% євангеліків. Населення фрештадського і темшинського повіту, що їх Польща дістала безплатно від ЧСР, має 27.000 мешканців, з того 60% католиків і 40% євангеліків. Є теж кілька „арохів“ т. зв. „чеського національного костела“ (гусити або т. зв. „арохів братів“).

— Нові вибори до ради м. Яворова. Найвищий Адміністративний Трибунал вирішив призначити скаргу проти виборів на радних м. Яворова з VIII виборчої округи (Велике Передмістя-Нахонечне) у 1934 р. На цій основі відбулися 2. жовтня ц. р. нові вибори в цій окрузі. Радники виїшли всі кандидати з української партії, а саме: Пилипичин Микола, Павлова Іванна, Кесла Андрій та Мацула Григорій; заступники радних: Лялюк Степан, Масюк Лев, Борис Василь і Клас Ізидор.

— Палають українські кооперативи. Невідомі люди підпалюють від якогось часу українські кооперативи в яворівському повіті. І так уночі з 23. на 24. липня ц. р. згорів кооперативний дім у Мужилівцях. Вночі з 6. на 7. серпня ц. р. підпалено дім кооперативи „Єдність“ в Чернику. Тепер агоріза крамниця кооперативи „Гарна“ у Грушові wraz з домом дружка „Сільського Господаря“ вночі з 13. на 14. вересня ц. р. У всіх випадках стверджено підпал, але лише в Чернику найдено палія, всі інші і на даний час залишилися „невідомими“.

— Заборона наліплювати афіші на домах. Городська староство у Львові видало розпорядок того змісту, що з нагоди виборів не влізло наліплювати агітаційних відоав на мурах домів ні на дачі, ні на будинках.

— Смертний присуд у Львові. Перед трибуналом суду у Львові відбулися у вівторок 11. ц. м. вядуге розправа проти І. Гакала, який вбив свого батька Микайла Палюха та Анни Лев, убитих в результаті присяганих судів трибунал засудив Гакала на кару смерті, М. Палюха на до смертної кари, а Анну Лев на 12 років в'язниці. За це ж вбивство присудили до Найвищого Суду, що в Києві, вивести Гакала, доручивши перевести

відгуки дня.

Гриб по дощі.

Перший раз за тих кільканадцять днів європейської пропаганди стрінув я вчора правдивого політика. Не якогось там „що чувати“, або „ви чули, що...“ а справжнього глибокополітика, що справу трактує в широкім масштабі, відповідно до міжнародної кон'юнктури.

Григорій Шикалович, досі незнаний і скромний радник-емерит скарбової палати.

Стрінув мене вчора на вулиці і виложив свій план:

— Пане мій, — говорив, тримаючи мене за гудзик — чудове положення, прекрасна кон'юнктура...

— Ви певно про Закарпаття?

— І про нього і не про нього. А загалом... Чи ви, наприклад, не радієте з того, що деякі держави викинули гасло...

— Самовизначення — додаю. — Очевидно! Це ж найкраща розв'язка різних гордіських вузлів світового мотуза.

— Самовизначення своїм порядком, але це пане мій ніяк, так би мовити, політика. Мені йде про гасло спільних границь. Отут лежить політична можливість величезної міри.

— Наприклад Закарпаття. Кажуть наші про нього: „За сиротою Бог з калитою“ — і правду кажуть. Чи ви подумали коли перед війною, що там буде якийсь уряд, хоч би навіть на дві треті москвофільський? Чи ви вірили, що рідний вуглик, який таїв під малярським попелом ще дасть вогонь?.. Ні! А бачите тепер... Але не про те мені йде. Справа в чім іншому. Чи знаєте ви на кого тепер черга?

— Думаю на Київ!

— Отже поминається. Коли брати, що „за

сиротою“ і так далі, то черга тепер на Зелений Клин.

Добре, але при чім тут гасло спільних границь?

— Отже власне до того йду! Пане мій. Коли тільки повстане самостійний Зелений Клин, то тоді давай це гасло. Уявляєте собі, які можливості?!

— Маю враження, що...

— Певно думаєте про труднощі? Де їх нема! Але від чого воля і пропаганда! Врешті можна дещо спустити. Коли не сюди, то туди. Коли не спільна границя, то відповідно широким коридор. Коридорі назагал ще а мові. А тоді незвичайно цікава проблема: куди буде тяготи Київ — до Ужгороду чи до Хаваровська? Але на те, пане мій, треба бути готовим: треба пропаганди, пропаганди і ще раз пропаганди. А в нас що робиться? Нічого! Все спить, каригідно дремає.

Пропаганда — сміх людям сказати. Треба вийти за границю, хтось незалежний, матеріально сик-так забезпечений і такий, що міг би в нинішніх обставинах без труду дістати паспорт. Наприклад якийсь емерит. Не огадється на ніщо. Емеритура кожного місяця кинь...

— Але як її передати?

— Я вже про те подумав. Маю знайомого жидка, він доставив би мені, хочу сказати: доставив би такому заступникові — де загодно...

Ми розпрощалися, а я ще довго думав над тією справою. Може й справді вислати пана Шикаловича! Талант — безперечний, охота до праці величезна, лінія намічена, а головне: щомісяця емеритура капає — значить фінансово людина незалежна ні від осі Рим—Берлін, ні від розмови Париж—Лондон.

Галактион Чіпка.

сти нову розправу, що відбулась у вівторок 11. ц. м. Трибунал засудив Гакала на до смертну в'язницю, М. Палюха на 12 років, а Анну Лев на 15 років в'язниці.

— Львівська хроніка. При вул. Кутик невідомий напасник вирвав Софії Лехович дамиську торбинку з квіткою 29 зол. — Павлина Кіналь при вул. Торосевича ч. 1. затроїлася грибами. Її стан дуже важкий. — При вул. Калеский ч. 40 невідома жінка підкинула маленького хлопчика, яким заопікувався дільничний уряд. — Станіслав Фафула (вул. Залів'янська ч. 18) повідомив поліцію, що ще 3. ц. м. виїхала з хати його жінка Магдалина і дотепер не вернулася.

— Національна жалоба чехів у Франції. Чехи, які мешкають у Парижі і в цілій Франції, оголосили національну жалобу. Минулої неділі відбулися сходини чехів у Парижі, де мешкає коло 6.000 і рішили стриматися від усіх забав, розваг та носити жалібні опаски підчас національної жалоби.

— Страшна летунська катастрофа трапилася у понеділок 10. ц. м. недалеко Шпест у Вестфалії, де розбився бельгійський комунікаційний літак. У катастрофі згинуло чотирьох членів екіпажу і 16 пасажирів. Літак курсував на шляху Брюссель—Діссельдорф—Берлін. Літак вилетів з летовища в Герен у понеділок в год. 10.30 передполуднем. Причина катастрофи невідома.

— Пожежа в копальні вугілля, недалеко Йоганнесбургу, вибухнула у глибині 2.000 стіп під землею. Доля вуглекопів, які працювали у копальні, невідома. Шкоди величезної.

— Запір. Овідіюся лікарівських полаг отримувати успішне ділення природної гірної води „Францієна Йосифа“.

3 кіна.

КІНО „АПОЛЬД“: „ЖОЗЕТТА“.

Завязка комедії проста, може вона навіть нагадує нам не один фільмовий сюжет. Власник великої фірми, старий хрін, закохався в якийсь кабареетовий артист і хоче з нею женитися. Два його дорослі сини, що ведуть самостійно підприємство, хочачи стримати батька від безглузлого подружжя оповідають йому вигадку про банкрутство фірми і висилають його з Нью Йорку до іншого міста на переговори з головним віртелем. За той час вони рішили відтягнути кабареетову артистку від наміреного подружжя різними хитрими заходами. З'явившись у кабарееті на її виступі, вони не знають так само як решта публіки, що артистка виїхала несподівано за своїм мільонером і що її заступає зовсім невідома молода дівчина. Знайомість обидвох братів з „артисткою“, яка має всі прикмети майнової широкої дівчини до-

водить до цілої низки комічних сцен. Роллю молодого дівчини грає Сімона Сіомі, що має теж нагоду показати свій гарний голос. Її партнери Роберт Юнг і Амеце творять дуже приємний ансамбль.

Спортові новинки.

Нова організаційна схема футболу в давній Чехословаччині. У зв'язку з політичними й територіальними змінами в Чехословаччині у найближчому часі мають переорганізувати футбольні союзи. На відомо, а Чехословаччині існував державний футбольний союз, в якому містилися також німецький та мадярський футбольний союзи. Тепер організацію футболу в Чехословаччині змінять відповідно до авторитетних умови. Покищо не відомо, як ці зміни вплинуть.

Голова ужгородської Русин міністром. Як відомо міністром внутрішніх справ Закарпатської України став сенатор Е. Бачинський, довголітній голова спортивного клубу Русь та великий ентузіаст спорту.

Мадярська Державна Ліга. Футбольні аматери мадярської Ліги знову отримали такі висліди: Унгарія — Електроніст 2:1, Унгарія — Цугла 4:0, Вольф — Сегед 1:1, Фебю — Шальотаріні 4:3, Срігетаксі — Булафон 2:1, Кішмент — Сольнок 2:1, ФТЦ — Унгарія 3:1 (1:0).

Футбольну чашу СССР здобув цього року, як відомо, Спартак (Москва) у фінальній грі з Динамо (Київ). Перші аматери за чашу СССР відбулися в 1908 р. Тоді бразо в них участь 96 дружин. Число суперників збільшилося в 1937 р. до 120, у 1938 р. до 286 дружин.

Театри.

Великий Театр.

Середа 12. X. год. 7.30 веч. „Галуза розширює“.

Четвер 13. X. год. 7.30 веч. „Галуза розширює“.

П'ятниця, 14. X. год. 8.30 веч. Великий театральний фестиваль.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ТЕРЕБОВЛЯ:

12. X. Найкращий чоловік.

13. X. Пригода в Черці.

14. X. Лісова пісня.

15. X. Царевна у замку.

16. X. Зоря над Почаєм.

3 Теребовлі їдуть театри до Тернополя.

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).

ХОРОСТІВ:

12. X. Скупар.

Український Народний Театр ім. М. Садковського.

СКОЛІ:

12. 10. Малець.

13. X. Гетьман Полуботок.

3. доукарні Вид. Спідня 120